

широковідомою за кордоном. Мелодійність тексту та фольклорна інтонаційність зробили українську естрадну пісню унікальною.

Еволюція народної пісні на сцені триває й донині. У XVII ст. скоморохи були представниками тодішнього поп-арту. Професійні та народні хори посіли своє місце на сцені в XIX ст. На початку XX ст. об'єктом вивчення вчених став сценічний фольклор. А в 1960–70-ті рр. — різноманітні ВІА, що по-новому трактують народні пісні.

Використання фольклорних елементів (ритму, гармонії, темпу) у пісенній творчості призводять до того, що багато творів постають перед слухачем як народні пісні. Фольклорні елементи в пісенній творчості не лише стають основою сучасної популярної вокальної творчості, а й відіграють національно-патріотичну роль, обєрігаючи культурно-творчі традиції.

Отже, можна висувати, що фольклор посідає важливе місце в розвитку сучасного народного вокального мистецтва. Завдяки стрімкому розвитку новітніх сучасних технологій, мистецтво постійно змінюється й доповнюється новими музичними напрямками та стилями, але звернення до першоджерельного матеріалу, до фольклору, до своєї національної традиції залишається незмінним і нині.

М. Хоменко

ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОЇ СПІВАЧКИ ТІНИ КАРОЛЬ НА ПРИКЛАДІ АЛЬБОМУ «ІНТОНАЦІЇ»

М. Khomenko

THE PHENOMENON OF THE UKRAINIAN SINGER TINA KAROL AS AN EXAMPLE OF THE “INTONATIONS” ALBUM

Естрадна пісня — це один із найпопулярніших видів професійного виконавства в Україні. Без неї важко усвідомити значущість багатьох сценічних жанрів, таких як театральна вистава чи естрадне ревію. Розуміння феномена української естрадної пісні вимагає вивчення та осмислення особливостей її виникнення, розвитку в системі духовної культури нації, трансформації естетичних запитів та проблем мистецького життя. Сьогодні, коли культурологічна ситуація постійно змінюється, необхідно поглянути на жанр української естрадної пісні з погляду розвитку її основних художніх тенденцій, творчого потенціалу та її відповідності до потреб сучасної публіки.

Становлення української естрадної пісні відбувалось у декілька етапів. На початку це проходило в руслі професіоналізації кадрів традиційних жанрів та запозичення деяких видів західного масового мистецтва. Основний зміст перших українських естрадних пісень містив мотиви любові до рідного краю, до матері, а також любовну лірику. Далі розвиток української естрадної пісні характеризується активною індивідуалізацією творчості композиторів, значним пошуком в їхній творчості нових прийомів та засобів виразності, наслідком чого стало розширення пісенного діапазону, включення творів в інші жанри (від аранжувань народних пісень до появи справжніх шлягерів). Все це сприяло розвитку комерціалізації концертної діяльності та спричинило підвищення вимог до візуального компоненту концертів, появу нових видів електронних музичних інструментів тощо.

Починаючи з 90-х років минулого століття основні жанри української естрадної пісні детермінувалися різновидами музично-естрадних стилів (рок та його

різновиди, джазові твори та аранжування, поп-жанри, обробки фольклору та ін.) із відповідних традицій європейської музики. На початку XXI ст. в Україні співаки й гурти почали інтегруватися у світовий ринок шоу-бізнесу і стрімко адаптуватися до нових, ринкових відносин. Особливо важливо те, що українська естрадна пісня в контексті історичних подій відіграє вагомий роль у формуванні національної гідності та свідомості українців, стала чинником світоглядного масштабу.

На сучасному етапі свого існування українська пісенна естрада представлена багатьма талановитими музикантами, співаками, гуртами. Однією з таких яскравих представниць сьогодення української естради є Тіна Кароль. Тіна — обдарована природою артистка, учасниця багатьох проєктів телебачення, одним з останніх яскравих масштабних проєктів є «Голос країни». Вісім років обіймала посаду тренерки, упродовж яких п'ять разів підопічні артистки перемагали на вокальному шоу. Вона є авторкою багатьох своїх пісень, створює режисерські концепції своїх концертів.

У 2017 р. вийшов альбом Тіни Кароль «Інтонації». Це найгучніший виклик, який колись кидала українська поп-зірка в сеніті своєї слави. «Інтонації» — це нелогічно за поняттями вітчизняної поп-сцени. Музиканти, випускаючи альбом, люблять розповідати про те, як їхні нові пісні «не схожі одна на одну». «Інтонації» — робота, яка реально відповідає цьому принципу: 13 пісень та стільки ж самостійних візерунків зі своїми прийомами, технікою, настроєм.

Музичний альбом — одна з головних робіт в історії української поп-музики, ривок уперед, яка може створити новий тренд. «Інтонації» Тіни Кароль — як музичний фільм-сповідь. За кожною піснею криється ціла історія, і співачка погодилася відкрити завісу свого серця, щоб розповісти, які емоції привели її до створення такої глибокої роботи, як альбом, про секрети її особистого життя та її ніжних стосунків із сином, заради майбутнього якого співакці довелося піти на відчайдушний крок.

Альбом «Інтонації» — відповідь на очікування всіх, хто розумів, що Тіна Кароль може значно більше, ніж показувала досі. Гострої потреби начебто й не було, зважаючи на й так стабільну популярність. Тож, мабуть, це внутрішній запит. Чогось такого не вистачало, і не лише самій Тіні — майже всій українській поп-сцені першого ешелону. Випробування себе та звичної аудиторії, експеримент: буквально кожен наступний трек ламає картинку, створену попереднім. Альбом унікає стереотипу, створеного попередніми. Це все ще поп, але в нього щедрою рукою додані електро, дарк, інді, соул, з симфонічними вставками, відлунням госпелу, дивакуватими речитативами. І кульмінація, тихий вибух — народна «Ой, ходить сон» у власній обробці. Це досить рішучий крок на територію слухачів, які звикли до стильових перетинів, обірваних фраз та відкритих фіналів. Основну увагу забирає те, наскільки різними інтонаційними фарбами тут грає голос: від пустотливої усмішки — через похмуре занурення, навіть драму і до ніжності почуттів.

Над альбомом «Інтонації» працювала команда авторів та аранжувальників із Лондона, Лос-Анджелеса, Кувейту та Києва. До нього увійшло 13 нових пісень: «Дика вода»; «Мужчина моей мечты»; «Тобі здається»; «Космічні почуття»; «Обіймай»; «Твої гріхи»; «Всё во мне»; «Несколько причин»; «Земля»; «Внезапно»; «Перечекати»; «Шаг, шаг»; «Ой, ходить сон». Лише дві пісні були представлені раніше окремими синглами — «Твої гріхи» та «Перечекати».

Отже, альбом «Інтонації» — виклик для самої Кароль не лише тому, що вона ризикує викликати подив у частини своєї публіки. Це її спроба як співачки увійти до західної музичної традиції. Не секрет, що найсильніше її місце — це чистокровна лірика, що летить вільно, як вода.

Д. Адам'ян

ДЖАЗ-РОК У МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ УКРАЇНИ

D. Adamian

JAZZ-ROCK IN MUSICAL CULTURE OF UKRAINE

Основною метою написання цієї розвідки є висвітлення специфіки поєднання напрямів джазу та року в українському музичному мистецтві.

Джаз як мистецьке явище, що має афро-американське коріння, виникає на межі ХІХ–ХХ ст. у США. Характерними стильовими ознаками джазу стали імпровізація, поліритмія і унікальний комплекс виконавсько-виражальних прийомів, увіражений у феномені свінгу. Джазова музика суттєво вплинула на музичне мистецтво ХХ ст. та стала фундаментом сучасної поп- і рок-музики та інших жанрово-стильових явищ масової музичної культури. Елементи джазу, джазова стилістика проникає в академічну (оперно-симфонічну та камерну музику тощо), збагачуючи її художньо-виражальний потенціал.

Появу джазу в Україні пов'язують з ім'ям відомого композитора Юлія Мейтуса, під керівництвом якого 29 грудня 1925 р. був утворений перший джазовий гурт у тодішній столиці — Харкові. Колектив набув популярності та успішно виступав на різних сценічних майданчиках міста. Закладена джазова традиція набула поширення в українській культурі та відзначена яскравими здобутками. Серед відомих джазових музикантів, зокрема співаків, які нині працюють в Україні, можна відзначити Джамалу, Гайтану, Лауру Марті, Монатіка та ін.

Рок-музика, що виникла в середині 1950-х рр. та набула поширення спочатку на теренах Західної Європи (де основними центрами її зосередження й розвитку вважаються країни Скандинавії та Велика Британія) та США, наприкінці 1960-х рр. поступово проникає в українську музичну культуру. Властиві рок-музиці стильові особливості, підкреслена значущість у ній тембрового та метроритмічного чинників (розширена група ударних та електроінструментів, зокрема електрогітари, синтезаторів тощо), потужня остинатна ритміка, сильний бек-біт, яскраві сольні епізоди (вокальні та інструментальні), сповнені експресії, а також оптимальний виконавський склад рок-груп (до яких входять вокаліст, барабанщик, гітарист (електрогітара), бас-гітарист, клавішник та ін.), складають потужний виражальний комплекс, здатний музично виразити сучасний ритм та життєву енергію сьогодення.

Прийшовши складний етап розвитку, нині український рок розвивається відповідно до світових стильових тенденцій у цій сфері. Це засвідчують такі відомі українські рок-гурти, як «Океан Ельзи», «The Hardkiss», «Друга Ріка», «СКАЙ», «Бумбокс», «Антитіла» та «Без Обмежень» та ін., які набули популярності далеко за межами країни.

На перетині двох вищезазначених жанрово-стильових напрямів — джазу та року — формується джаз-рок як синтетичне мистецьке явище, основні ознаки якого — імпровізаційність, опора на темброві властивості електромузичних інструментів, складну ритміку, зумовлюють інтерес з боку естрадних музикантів та